

Marta Sobieszek
Uniwersytet Mikołaja Kopernika w Toruniu
Biblioteka Uniwersytecka

Amerykańskie oraz brytyjskie organizacje i stowarzyszenia bibliotekarskie

Organizacje i stowarzyszenia o charakterze ogólnym

American Library Association (ALA)

<http://www.ala.org>

Zakres działalności tego najstarszego i największego stowarzyszenia bibliotek amerykańskich jest niezwykle szeroki. Za swoje cele przewodnie organizacja uważa, m.in.: równouprawnienie w dostępie do informacji wśród zróżnicowanej ludności amerykańskiej, promocje bibliotek, rozwijanie umiejętności czytelników w posługiwaniu się technologią informacyjną oraz permanentne kształcenie bibliotekarzy. Swoje cele osiąga za pomocą kilkudziesięciu komitetów, które m.in.: wpływają na ustawy o bibliotekach, tworzą standardy dla bibliotek akademickich, publicznych i specjalnych oraz dla programów nauczania w dziedzinie bibliotekoznawstwa i informacji naukowej. ALA prowadzi działalność naukowo-badawczą, promocyjną, edukacyjną itd.

Chartered Institute of Library and Information Professionals (CILIP)

<http://www.cilip.org.uk/about/about.html>

CILIP powstał w 2002 roku w wyniku połączenia się Institute of Information Scientists (IIS) i Library Association (LA). CILIP jest główną organizacją dla bibliotekarzy i pracowników informacji naukowej w Wielkiej Brytanii i Irlandii. Działalność CILIP skupia się na kwestiach, które dotyczą wszystkich rodzajów bibliotek, np.: permanentne kształcenie społeczeństwa i profesjonalistów, budowanie społeczeństwa informacyjnego (wpływanie na politykę informacyjną kraju, wolność informacji, prawa autorskie, zastosowanie technologii cyfrowej do zabezpieczania zbiorów), zarządzanie wiedzą dla dobra rozwoju gospodarczego, równouprawnienie w dostępie do informacji i zapewnienie usług przeznaczonych dla wszystkich środowisk i kręgów kulturowych (np. mniejszości etnicznych).

Scottish Internet Libraries on the Internet (SLAINTE)

<http://www.slainte.org.uk/>

SLAINTE to szkocki serwis internetowy, który pozwala na wyszukiwanie danych spośród różnych źródeł w dziedzinie szkockiego bibliotekoznawstwa i informacji naukowej. Ponadto, SLAINTE informuje o działalności dwóch, ściśle współpracujących ze sobą, szkockich organizacji: Scottish Library and Information Council (CLIC) i Chartered Institute of Library and Information Professionals in Scotland (CILIPS). CLIC pełni funkcję doradczą wobec sekretarza stanu i szkockich ministrów na temat bibliotek i informacji naukowej. CILIPS jest szkockim oddziałem CILIP, który wspomaga działania bibliotekarzy i pracowników informacji w kontekście szkockich realiów.

Council on Library and Information Resources (CLIR)

<http://www.clir.org/>

CLIR jest amerykańską, niezależną organizacją non-profit zajmującą się tematyką zasobów bibliotecznych i informacyjnych. Projekty CLIR mają na celu zapewnienie dostępu do informacji przyszłym pokoleniom. Ich tematyka skupia się głównie na :

- długoterminowym przechowywaniu zasobów informacyjnych;
- problemie zapewniania naukowcom potrzebnych źródeł informacyjnych w bibliotekach i archiwach przy wzrastających kosztach pozyskiwania;
- rozwoju bibliotek cyfrowych (Digital Library Federation);
- zagadnieniach z ekonomii informacji (np. badaniach nad wartością zbiorów bibliotecznych i archiwalnych jako dziedzictwem kulturowym, nad wartością i kosztem informacji);
- tworzeniu liderów informacji naukowej (wraz z EDUCAUSE i Emory University założono Frye Leadership Institute);
- realizowaniu projektów na skalę międzynarodową.

Welsh Library Association (WLA)

<http://www.dils.aber.ac.uk/holi/wla/wla.htm>

Stowarzyszenie bibliotek walijskich służy indywidualnym członkom, środowisku bibliotekarzy i pracowników informacji naukowej oraz społeczności walijskiej. Kierunek działalności nadaje przekonanie, że wysoka jakość usług biblioteczno-informacyjnych jest niezbędna do budowy informacyjnego, demokratycznego i dwujęzycznego społeczeństwa walijskiego. WLA propaguje rolę bibliotek i usług informacyjnych, wpływa na ustawodawstwo związane z usługami bibliotecznymi, tworzy i promuje zalecenia odnośnie usług i prowadzi działalność naukową oraz wydawniczą.

American Society for Information Science and Technology (ASIST)

<http://www.asis.org/>

ASIST (założone w 1937 roku) to główne towarzystwo do spraw nauki i technologii informacyjnej w Stanach Zjednoczonych. Towarzystwo zrzesza pracowników informacji naukowej z różnych dziedzin, których łączy wspólny cel tworzenia lepszych metod przechowywania, wyszukiwania, analizowania, zarządzania, archiwizowania i udostępniania informacji. Członkowie mogą brać udział w ponad dwudziestu specjalnych grupach, np.: biblioteki cyfrowe, analiza i ocena informacji, badania nad klasyfikacją, zarządzanie wiedzą, technologie biblioteczne, nauki humanistyczne i sztuki piękne, bioinformatyka, itd.

Organizacje i stowarzyszenia wspomagające biblioteki akademickie

Association of Research Libraries (ARL)

<http://www.arl.org/>

Stowarzyszenie bibliotek naukowych składające się z ponad 120 najważniejszych bibliotek naukowych w Ameryce Północnej. Jej zadaniem jest określanie potrzeb bibliotek naukowych, tworzenie wspólnych programów, wywieranie wpływu na politykę informacyjną, wspieranie rozwoju i ulepszanie procesów bibliotecznych. Programy ARL dotyczą, m.in.: oceny jakości usług i zbiorów, ochrony zasobów elektronicznych, komunikacji naukowej, kształcenia pracowników bibliotek i informacji naukowej w zakresie technologii informacyjnej, zarządzania, organizacji, przewodnictwa i usług bibliotecznych.

Research Libraries Group (RLG)

<http://www.rlg.org/>

RLG jest członkowską korporacją non-profit dla bibliotek uniwersyteckich, specjalnych, państwowych, archiwów, towarzystw historycznych, muzeów i innych instytucji naukowych. Założona w 1974 roku w Stanach Zjednoczonych, RLG jest dziś organizacją międzynarodową, która pomaga członkom osiągać trzy główne cele: szerzenie dostępu on-line do źródeł informacji naukowej, dzielenie się zasobami, przechowywanie zbiorów za pomocą technologii cyfrowej.

Association of College and Research Libraries (ACRL)

<http://www.ala.org/acrl/>

ACRL jest największą sekcją ALA, która zrzesza amerykańskich bibliotekarzy akademickich. Celem stowarzyszenia jest ulepszanie usług bibliotek akademickich i placówek informacji naukowej, aby spełniać potrzeby szkolnictwa wyższego. Zakres programów i usług profesjonalnych ACRL jest tak

zróżnicowany, jak sami członkowie ACRL, którzy reprezentują wszelkie dziedziny bibliotekarstwa akademickiego i naukowego, różne poziomy szkolnictwa wyższego, konsorcja oraz rynek wydawniczo-dostawczy.

Organizacje i stowarzyszenia wspomagające biblioteki publiczne

Public Library Association (PLA)

<http://www.pla.org/>

Stowarzyszenie bibliotek publicznych w Stanach Zjednoczonych jest sekcją ALA, która działa od 1944 roku. Projekty stowarzyszenia odnoszą się do problemów związanych z finansowaniem bibliotek publicznych, zarządzaniem, rekrutowaniem, edukacją i szkoleniem bibliotekarzy, wolnością intelektualną, dostępem do źródeł bibliotecznych oraz komunikacją z otaczającym środowiskiem. Członkowie organizacji spotykają się na corocznej konferencji i biorą udział w ogólnej konferencji ALA. PLA także organizuje coroczne sympozjum poświęcone aktualnym problemom bibliotek publicznych, publikuje miesięcznik *Public Libraries* i prowadzi wiele prac badawczych.

Libraries for the Future (LFF)

<http://www.lff.org/>

LFF (założone w 1992 roku) to organizacja non-profit wspierająca rolę bibliotek w życiu społeczeństwa amerykańskiego. LFF stara się o prywatne i publiczne wsparcie dla bibliotek, szkół oraz związanych instytucji publicznych w celu zapewnienia równego dostępu do wiedzy i informacji wśród zróżnicowanego społeczeństwa amerykańskiego. Organizacja oferuje szereg programów, usług edukacyjnych, społecznych i zdrowotnych dla młodzieży, dzieci, rodzin i osób starszych, promuje korzystanie z nowych technologii i zasobów wśród różnych innych grup, np. właścicieli małych przedsiębiorstw. Prowadzi też projekty współpracy między szkołą a biblioteką, szkolenia odnośnie promocji bibliotek, udziela konsultingu z zakresu oceny potrzeb informacyjnych społeczeństwa i planowania strategii.

Urban Libraries Council (ULC)

<http://www.urbanlibraries.org/>

Urban Libraries Council (założone w 1971 roku) - amerykańska rada miejskich bibliotek publicznych i ich sponsorów, której działania skupiają się na czterech głównych obszarach: biblioteki miejskie jako centra wspierające wzrost gospodarczy, społeczny i kulturalny miast, usługi biblioteczne dla młodocianych, tworzenie liderów w bibliotekach miejskich, przystosowanie usług i strategii bibliotecznych do kierunków rozwoju miast.

Organizacje i stowarzyszenia wspomagające biblioteki szkolne

American Association of School Librarians (ALA/AASL)

<http://www.ala.org/aasl/>

Amerykańskie stowarzyszenie bibliotekarzy szkolnych jest organem ALA odpowiedzialnym za problematykę bibliotek szkolnych. AASL formułuje standardy i wskazówki odnośnie usług w bibliotekach szkolnych, wspiera rozwój, m.in.: technologiczny bibliotekarstwa szkolnego za pomocą grantów, prowadzi działalność wydawniczą i naukową, na bieżąco tworzy bibliografię wiedzy profesjonalnej związanej z bibliotekami szkolnymi.

Organizacje i stowarzyszenia wspomagające biblioteki specjalne i inne

Special Libraries Association (SLA)

<http://www.sla.org>

Stowarzyszenie bibliotek specjalnych, założone w Waszyngtonie. Obecnie jest organizacją międzynarodową działającą na rzecz bibliotek specjalnych, zajmujących się gromadzeniem, ewaluacją, prezentacją i udostępnianiem informacji niezbędnej w środowiskach akademickich, biznesowych i rządowych. Jest największą organizacją zajmującą się problematyką bibliotek specjalnych. SLA przede wszystkim działa na rzecz rozwoju profesjonalnego swoich członków. Organizacja posiada 58 oddziałów regionalnych i 25 działów tematycznych.

American Association of Law Librarians (AAL)

<http://www.aallnet.org/index.asp>

Amerykańskie stowarzyszenie bibliotek prawniczych (założone w 1906 roku) jest liderem w dziedzinie bibliotekarstwa i informacji prawniczej. Zajmuje się kultywowaniem roli bibliotek prawniczych w środowiskach prawniczych oraz w życiu zwykłych obywateli. Członkowie AAL pochodzą z różnych instytucji, np. szkół prawniczych, firm, sądów i jednostek rządowych. Stowarzyszenie działa poprzez wiele komitetów pracujących na rzecz różnych zagadnień, od standardów bibliotecznych, przez finansowanie bibliotek prawniczych, po przyszłość bibliotek prawniczych w erze cyfrowej. Istnieje też kilkanaście grup specjalnych, np. serwisy prawnicze on-line, biblioteki prawnicze akademickie, prywatne biblioteki prawnicze, sądowe, stanowe itd., usługi publiczne, historia prawa, publikacje rządowe, prawo zagraniczne, porównawcze i międzynarodowe.

British and Irish Association of Law Librarians (BIALL)

<http://www.biall.org.uk/home.asp>

BIALL jest niezależną organizacją brytyjskich i irlandzkich bibliotekarzy prawniczych, od 1995 otwartą dla profesjonalistów spoza Wielkiej Brytanii i Irlandii. Jej działalność obejmuje wszelkie dziedziny usług świadczonych w bibliotekach i ośrodkach informacji prawniczej. Wspomaga rozwój profesjonalny pracowników informacji poprzez szkolenia, konferencje i za pośrednictwem różnych publikacji, podręczników i kwartalnika.

Association of UK Media Librarians (AUKML)

<http://www.aukml.org.uk/>

Brytyjskie i irlandzkie stowarzyszenie bibliotekarzy i pracowników informacji naukowej zatrudnionych na rynku medialnym, czyli w prasie, radiu i telewizji. Organizacja służy jako medium do wymiany informacji i doświadczeń zawodowych poprzez organizowanie spotkań, zjazdów i konferencji oraz za pomocą kwartalnika *Deadline*.

Medical Library Association (MLA)

<http://www.mlanet.org/>

Założona w 1898 roku, MLA jest drugą najstarszą organizacją bibliotek specjalnych w Stanach Zjednoczonych. Jej ogólną misją jest szerzenie dostępu do informacji zdrowotnej, szkolenie profesjonalistów informacji medycznej i wspieranie badań naukowych z dziedziny medycyny. MLA tworzy standardy dla bibliotek medycznych, organizuje szkolenia profesjonalne, służy jako centrum informacji o zatrudnieniu zawodowym, wspomaga i prowadzi działalność wydawniczą. Ponadto w MLA działa kilkanaście specjalnych grup zainteresowanych, np.: tematyką medycyny alternatywnej, zdrowia psychicznego, szpitali rehabilitacyjnych, itd.

American Theological Library Association (ATLA)

<http://www.atla.com/>

Amerykańskie stowarzyszenie bibliotek teologicznych (założone w 1946 roku) jest profesjonalną organizacją non-profit, działającą na rzecz bibliotek związanych z dziedziną teologii. Oferuje szereg usług dla bibliotekarzy wspomagając ich rozwój profesjonalny (szkolenia, warsztaty, konferencje itd.), tworzy trzy główne indeksy wydawane w wersji drukowanej i elektronicznej (*Religion Index One: Periodicals*, *Religion Index Two: Multi-Author Works*, *Index to Book Review in Religion*), służy jako forum do wymiany wiedzy w zakresie bibliotekarstwa teologicznego za pośrednictwem dwóch kwartalników i innych wydawnictw członków. Ponadto, w ramach specjalnego programu, który trwa od 40 lat, ATLA zajmuje się mikrofilmowaniem zagrożonych wydawnictw ciągłych i zwartych z dziedziny teologii.

Association of British Theological and Philosophical Libraries (ABTPL)

<http://loris.newman.ac.uk/abtapl/>

ABTAPL jest organizacją przeznaczoną dla pracowników bibliotek, które posiadają zbiory teologiczne i filozoficzne. Służy jako forum do wymiany informacji i doświadczeń związanych ze wszystkimi aspektami gromadzenia, katalogowania i udostępniania tych zbiorów. ABTAPL także tworzy internetowy katalog wydawnictw ciągłych z teologii, filozofii i religii posiadanych przez 45 bibliotek zrzeszonych z organizacją.

Association of Jewish Libraries (AJL)

<http://www.jewishlibraries.org/>

Stowarzyszenie bibliotek żydowskich (założone w 1965 roku), którego celem jest szerzenie dostępu do informacji, wiedzy i nauki dotyczącej ludności żydowskiej, Judaizmu i Izraela. Zajmuje się promocją bibliotek i innych zbiorów wiedzy żydowskiej wśród społeczeństwa oraz środowiska naukowego i bibliotekarskiego, wspiera prace i projekty na rzecz rozwoju zbiorów i usług w tej dziedzinie. Jego działalność obejmuje dwa obszary: biblioteki naukowe i specjalne oraz synagogi, szkoły i ośrodki społeczne.

Music Library Association (MLA)

<http://www.musiclibraryassoc.org/>

Stowarzyszenie bibliotek muzycznych (założone w 1931 roku) jest profesjonalną organizacją zajmującą się problematyką zbiorów muzycznych w Stanach Zjednoczonych. MLA służy jako forum naukowe, działające za pośrednictwem różnych komitetów, projektów i grup nieformalnych dotyczących zagadnień bibliotekarskich (np. administracja, usługi informacyjne, edukacja, tworzenie i zabezpieczanie zbiorów, standardy, usługi on-line i inne), a także dziedzin muzycznych (np. muzyka organowa, filmowa, żydowska, jazz, kobiety w muzyce itd.).

Theatre Library Association (TLA)

<http://tla.library.unt.edu/>

Stowarzyszenie bibliotek "teatralnych" zrzeszające kustoszy, bibliotekarzy, historyków, archiwistów, naukowców, pisarzy, artystów i studentów, których łączy cel promowania zbiorów sztuk scenicznych - gromadzenia, zabezpieczania i korzystania z nich. TLA wpływa na rozwój i promocję zawodu oraz na standardy usług w bibliotekach i zbiorach za pośrednictwem publikacji naukowych, nagród i konferencji.

Art Libraries Society of North America (ARLIS/NA)

<http://www.arlisna.org/>

Towarzystwo bibliotek artystycznych regionu Ameryki Północnej, które łączy dość zróżnicowaną grupę profesjonalistów, od architektów, bibliotekarzy i wydawców po wszystkich zainteresowanych źródłami informacji dotyczącej sztuk wizualnych. Komitety ARLIS/NA zajmują się między innymi standardami, rozwojem profesjonalnym i katalogowaniem. Natomiast grupy mniej formalne skupiają się na problematyce zbiorów w bibliotekach akademickich, muzealnych, publicznych czy w bibliotekach szkół artystycznych, a jeszcze inne grupy skupiają się na architekturze, na tematyce kobiet w sztuce, komputerach czy wydawnictwach ciągłych. Wszystkie grupy biorą udział w konferencjach, projektach i publikacjach.

American Society of Indexers (ASI)

<http://www.asindexing.org/site/>

ASI (założone w 1968 roku) to jedyna amerykańska organizacja profesjonalistów, którzy zajmują się problematyką tworzenia indeksów, abstraktów i baz danych. Jej zadaniem jest promowanie dobrze sporządzonych indeksów w środowisku wydawniczym, bibliotekarskim i naukowym. Członkowie biorą udział w grupach specjalnych działających na rzecz indeksowania w poszczególnych dziedzinach, np.

biznes, psychologia i socjologia, polityka, medycyna, historia i archeologia, itd. ASI oferuje swoim członkom szkolenia, warsztaty, pomoce profesjonalne, konferencje i stały kontakt za pomocą grup dyskusyjnych.

Amerykańskie oraz brytyjskie organizacje i stowarzyszenia bibliotekarskie/Marta Sobieszek // W: EBIB Elektroniczny Biuletyn Informacyjny Bibliotekarzy [Dokument elektroniczny] / red. naczelny Bożena Bednarek-Michalska. - Nr 4/2003 (44) kwiecień. - Czasopismo elektroniczne. - [Warszawa] : Stowarzyszenie Bibliotekarzy Polskich KWE, 2003. - Tryb dostępu: <http://www.ebib.pl/2003/44/sobiesz.php>. - Tyt. z pierwszego ekranu. - ISSN 1507-7187